

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Sancti Hieronymi Stridonensis, Sanctae Romanae Ecclesiae Presbyteri Cardinalis Epistolae In Tres Libros distributae

Hieronymus, Sophronius Eusebius

Coloniae Agrippinae, 1674

XVIII. [i.e. XVI.] Ad Gaudentium. Causa difficilis.

urn:nbn:de:hbz:466:1-37862

XVIII. Hieronymus Gaudensio. Huic amico petenti respondet, docens de institutione Pacatula infanula, quibus nempe rudimentis imbuenda sit prima etas puella, praesertim quae virginitati consecratur. Proh pudor, quantoperè nunc discessurus est ab hac sancta & veteri liberorum educatione.

Causa difficilis parvule scribere, quae non intelligit quid loquaris, cujus animum nescias, de cuius voluntate periculose promittas: ut secundum praecleari oratoris exordium, spes in ea magis laudanda sit quam res. Quid enim hortaris ad continentiam, quae placentas desiderat? quae in sinu matris garrulâ voce balbutit: cui dulciora sunt mella, quam verba? Audiatur profunda Apostoli, quae anilibus magis fabulis delectatur? Prophetarum aenigmata sentiat, quam tristior garrulae vultus exagitat? Evangelij intelligat majestatem, ad cuius fulgura omnis mortalium sensus hebetatur? Ut parenti subjiciatur hortet, quae manu tenerâ ridentem verberat matrem? Itaque Pacatula nostra hoc epistolium post lecturam suscipiat. Interim modò literarum elementa cognoscat, jungat syllabas, discat nomina, verba consociet: atque ut voce tinnulâ ista meditetur, proponantur ei crustula, mulsâ praemia: & quicquid gustu suave est, quod vernat in floribus, quod rutilat in gemmis, quod blanditur in puppis, acceptura festinet. Interim & tenero tentet pollice fila ducere: rumpat saepe stamina, ut aliquando non rumpat: post laborem lusibus gestiat: de

Ab argu-
menti
narrandâ
difficili
tate.

Quid
primò &
quomodo
descendit.

matris pendeat collo, rapiat oscula propinquerum & psalmos mercede decantet. AMET quod cogitur discere, ut non opus sit, sed delectatio: non necessitas, sed voluntas. Sexus fœmineus suo

*A quibus
carvendū
puella.*

jungatur sexui: nesciat, imò timeat cum pueris ludere. Nullum impudicum verbum noverit. Et si fortè in tumultu familiæ discurrentis aliquid audiat, non intelligat. Matris nutum pro verbis ac monitis, & pro imperio habeat: Amet ut parentem, subjiciatur ut dominæ, timeat ut magistram.

*Quid a-
gendum
ab anno
ætatæ se-
prio.*

Cum autem virgunculam rudem & edentulam septimus ætatis annus exceperit, & coeperit erubescere: scire quid taceat, dubitare quid sciat, discat memoriter psalterium, & usque ad annos pubertatis libros Salomonis, Evangelia, Apostolos, & Prophetas sui cordis thesaurum faciat. Nec liberius procedat ad publicum, nec semper Ecclesiarum quærat celebritatem. In cubiculo suo totas delicias habeat. Nunquam juvenculos, nunquam cincinnatos videat, vocis dulcedines per aurem animam vulnerantes, puellarumque lascivia repellatur. Quæ quanto licentius adeunt, tanto difficilius evitantur: & quod didicerunt, secreto docent, inclusamque

*Qualis
puella
magistra.*

Danaen vulgi sermonibus violant. Sit ei magistra comes, pædagogica custos, non multo vino dedita: non juxta Apostolum otiosa atque verbosa, 1. Tim. 5.

*Quantū
in educa-
tione ju-
vantur
sicut sit.*

quæ animum puellarem ad virtutem instituant. UT ENIM aqua in areola digitum sequitur præcedentem: ita ætas mollis & tenera in utramque partem flexibilis est, & quocumque duxeris, trahitur. Solent lascivi & comptuli juvenes blandimen-

dimentis, affabilitate, munusculis aditum sibi per
 nutrices aut alumnas quærere : & cùm clemen-
 ter intraverint, de scintillis, incendia concitare,
 paulatimque proficere ad impudentiam : & ne-
 quaquam posse prohiberi, illo in se versiculo
 comprobato, **ÆGRE** reprehendas, quod finis
 consuescere. Pudet dicere, & tamen dicendum
 est: Nobiles sceminae, quæ nobiliores habuere ne-
 glectui procos, vilissimæ conditionis hominibus
 & servulis copulantur, ac sub nomine religionis
 & umbra continentia, interdum deferunt viros
 Helena, sequuntur Alexandros, Menelaos perti-
 mescunt. Videntur hæc, planguntur, & non vin-
 dicantur : quia multitudo peccantium peccandi
 licentiam subministrat. Pro nefas, orbis terrarum
 ruit, in nobis peccata non ruunt. Urbs incluta &
 Romani Imperij caput, uno hausta est incendio.
 Nulla est religio, quæ non exules Romanos ha-
 beat. In cineres ac favillas sacrae quondam Ec-
 clesiae conciderunt : & tamen studemus avaritiæ,
 Vivimus quasi alterâ die morituri, & ædificamus
 quasi semper in hoc seculo viduri. **Auro** parietes,
 auro laquearia, auro fulgent capita columnarum,
 & nudus atque esuriens ante fores nostras Chri-
 stus in paupere moritur. Legimus Aaron ponti-
 ficem esse obviam furentibus flammis, & accenso
 thuribulo, Dei iram cohibuisse. Stetit inter mor-
 tem & vitam sacerdos magnus, nec ultra vestigia
 ejus ignis procedere ausus est. Moysi loquitur
 Deus : Dimitte me, & delebo populum istum.
 Quando dicit, Dimitte me, ostendit se teneri pos-
 se, ne faciat quod minatus est. Dei enim poten-
 tiam

*Afluxis
 mundi
 rebus.*

*Aaron
 sacerdos.
 Num. 16.*

*Zelus
 Moysi &
 vis ora-
 tionis.*

tiam servi preces impediabant. Quis putas ille
 sub cælo est, qui nunc iræ Dei possit occurrere
 qui obviare flammis? & cum Apostolo dicere:
 Optabam ego anathema esse profratribus meis.
 Pereunt cum pastoribus greges, quia sicut popu-
 lus, sic sacerdos. Moyses compassionis loqueba-
 tur affectu: Si dimittis populo huic, dimitte
 sin autem, dele me de libro tuo. Vult perire cum
 pereuntibus, nec propriâ salute contentus est.
 Gloria quippe Regis, multitudo populi. His Pa-
 catula nostra nata est temporibus. Inter hæc cre-
 pundia primam carpit ætatem, antè lacrymas
 scitura, quàm risum: prius fletum sensura, quàm
 gaudium. Necdum introitus, jam exitus. Ta-
 lem semper putet fuisse mundum. Nesciat præ-
 terita, fugiat præsentia, futura desideret. Hæc ut
 tumultuario sermone dicarem, & post neces-
 micorum, luctumque perpetuum, infanti senex
 longo post liminio scriberem, tua. Gaudenti fra-
 ter, impulit charitas: maluique parum, quàm ni-
 hil omnino poscenti dare: quia in altero
 voluntas oppressa luctu, in altero ami-
 citiæ dissimulatio est.